

Handläggare
Hanna Rossetti
Telefon: 08-50825911

Till
Socialnämnden
2024-09-24

Remiss av Motion om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/407

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Emelie Wassermann (SD) och Gabriel Kroon (SD) om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson. För att öka likställigheten föreslår de att staden upprättar en central funktion för handläggning av ovan nämnda insatser. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att upprätta en centraliserad funktion för handläggning.

Ett införande av centraliserad handläggning av en eller flera insatser inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning skulle innebära en omfattande organisationsförändring i staden. Resultatet från statistikinsamlingen 2023 kan, enligt förvaltningens bedömning, inte anses utgöra tillräckligt underlag för att genomföra en sådan förändring som motionärerna föreslår. Resultatet kan dock utgöra ett underlag för fortsatt arbete med att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser. Arbetet med likställighet behöver ständigt hållas aktivt, det gäller samtliga insatser som ges till personer med funktionsnedsättning. Det bör enligt förvaltningen även fortsatt göras genom utbildning, riktlinjer, anvisningar och fortsatta diskussioner i chefsnätverk.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion till socialnämnden om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen till handa senast 2024-10-01. Remissinstanser i Stockholms stad är Stadsledningskontoret, Socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd.

Ärendet

Emelie Wassermann (SD) och Gabriel Kroon (SD) skriver i motionen att det länge har funnits indikationer på att behovet av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson bedöms olika inom staden. Motionärerna skriver vidare att statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson nu har sammanställts och redovisats. Motionärerna anger vidare att resultatet visar på väldigt stora skillnader mellan de olika stadsdelsnämnderna. Den stadsdelsnämnd som redovisar högst andel bifall avseende ledsagning/ledsagarservice bifaller 93 procent av ansökningarna jämfört med 44 procent för den stadsdelsnämnd som har lägst andel bifall.

Motionärerna skriver i motionen att alla medborgare i behov av stöd i form av ledsagning/ledsagarservice samt biträde av kontaktperson måste kunna lita på att de får en rättvis och likvärdig bedömning av sina stödbehov oaktat var i staden de bor. För att öka likställigheten föreslår de därför att staden upprättar en central funktion för handläggning av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson. Mot bakgrund av detta föreslår motionärerna att kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att upprätta en centraliserad funktion för handläggning av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 september 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 september 2024.

Jämställdhetsanalys

Enligt den statistik som redovisas i tjänsteutlåtande¹ till socialnämnden i mars framgår att staden totalt har fått in 1 398 ansökningar om ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson under år 2023. 45 procent av ansökningarna är gjorda av kvinnor och 55 procent av män. Merparten av ansökningarna är gjorda enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

(LSS). Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning finns enligt Socialtjänstrapport 2023² en överrepresentation av pojkar och män när det gäller beviljade insatser enligt LSS. En förklaring till könsskillnaderna kan vara skillnader i förekomst av olika diagnoser vilket Socialstyrelsen konstaterat i Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning - Lägesrapport 2023.³ Den högre ansökningsgraden bland män går i linje med det som framkommer i socialtjänstrapporten.

Konsekvenser för barn

Insatserna ledsagning/ledsagarservice samt biträde av kontaktperson kan beviljas till såväl vuxna som barn. Ett eventuellt beslut om att centralisera handläggningen av ovan nämnda insatser kan få både positiva och negativa konsekvenser för grupper av barn. Förvaltningens bedömning är att en barnkonsekvensanalys skulle behöva genomföras innan ett sådant beslut som föreslås av motionärerna kan fattas.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Statistikinsamling 2023

År 2023 fick socialnämnden i uppdrag att, tillsammans med stadsdelsnämnderna, samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet. Budgetuppdraget redovisades i ett tjänsteutlåtande till socialnämnden i mars 2024.⁴ Av tjänsteutlåtandet framgår att staden totalt har fått in 1 398 ansökningar under 2023, varav 963 avser ansökningar om ledsagning/ledsagarservice med ett specificerat antal timmar och 435 avser kontaktperson.

Den datainsamling som gjorts under år 2023 visar att Stockholms stad totalt sett har en låg andel avslag inom insatserna ledsagning/ledsagarservice och kontaktperson, endast åtta procent. Ansökningar om kontaktperson mynnar i något högre utsträckning än ansökningar om ledsagning/ledsagarservice ut i ett avslagsbeslut. De ärenden som överklagats av den enskilde och som därefter avgjorts i högre instans faller i relativt hög utsträckning ut till stadens fördel vilket får ses som en bekräftelse på att stadens bedömningar ligger i linje med gällande rättspraxis. Av datainsamlingen framgår att andelen fattade bifallsbeslut varierar mellan stadsdelsnämnderna. De bakomliggande orsakerna till skillnaden i andelen bifallsbeslut mellan stadsdelsnämnderna står inte att finna i den här datainsamlingen. Varje inkommen ansökan ska dock prövas individuellt och behovsprövningen ska ta hänsyn

² Dnr SOF 2024/252

³ Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning Lägesrapport 2023 – Socialstyrelsen 2023-4-8476

⁴ Dnr SOF 2024/128

till omständigheterna i det specifika fallet vilket kan påverka utfallet. Av tjänsteutlåtandet framgår att resultatet av insamlingen av antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson kommer behandlas i chefsnätverken i syfte att säkerställa likställighet i staden.

Handläggning i Stockholms stad

I Stockholms stad handläggs ansökningar om insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och LSS i de elva stadsdelsnämnderna samt inom socialnämnden. Med socialnämnden avses i det här sammanhanget gruppen för bedömning och förmedling samt Enheten för hemlösa.

LSS har tio definierade insatser, av vilka regionen ansvarar för den första insatsen (rådgivning och annat personligt stöd) och kommunen för de nio övriga insatserna. När det gäller insatser enligt SoL inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning beviljas framförallt insatserna avlösning, boendestöd, bostad med särskild service, dagverksamhet, hemtjänst, kontaktperson, korttidsvistelse för barn och unga, korttidsboende för vuxna, ledsagning och trygghetslarm men även andra insatser enligt SoL kan förekomma. Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är det vanligt förekommande att bevilja en kombination av en eller flera insatser enligt LSS och/eller SoL.

Stockholms stads organisation

Av 2 kap. 3 § KomL framgår att kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Nämnderna ska enligt 6 kap. 6 § KomL inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Stockholms stad är organiserad i stadsdelsnämnder, facknämnder och kommunala bolag. Det är respektive stadsdelsnämnd som beslutar i frågor om kommunal service och omsorg, för de personer som bor i stadsdelsområdet, inom de områden som kommunfullmäktige har bestämt att de ska ta hand om.

Socialnämnden i Stockholms stad ska genom sin samordnande och övergripande roll bidra till utvecklingen inom stadens socialtjänst och funktionshinderomsorg samt medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var i staden de bor. Under socialnämnden verkar socialförvaltningen, som ska arbeta för att öka kvaliteten och likställigheten i stadens socialtjänst genom bland annat riktlinjearbete och utbildningsverksamhet.

Socialförvaltningen bedriver ett samordnande arbete genom framtagande av riktlinjer, tillämpningsanvisningar och

informationsmaterial men även genom utbildningsverksamhet och nätverk.

Likställighetsprincipens krav på att alla kommunmedlemmar ska få en objektiv och rättvis behandling gäller oavsett om kommunfullmäktige har beslutat om ett decentraliserat beslutsfattande inom socialtjänsten till stadsdelsnämnderna. Likställighetsprincipen ska iakttas så att alla medlemmar behandlas lika, oavsett vilken stadsdelsnämnd de tillhör.

Sammanfattande bedömning

Statistikinsamling av antal ansökningar samt bifall och avslag inom ledsagning/ledsagarservice samt biträde av kontaktperson har gjorts för 2023. Det kan finnas flera olika anledningar till att det finns skillnader i andelen avslagsbeslut mellan stadsdelsnämnderna eftersom varje inkommen ansökan ska prövas individuellt och behovsprövningen ska ta hänsyn till omständigheterna i det specifika fallet. En individuell behovsprövning kan påverka utfallet. Beslut om ledsagning/ledsagarservice kan även skilja sig åt beroende på hur många timmar ansökan avser. Motionärerna hänvisar till att den stadsdelsnämnd som redovisar högst andel bifall avseende ledsagning/ledsagarservice bifaller 93 procent av ansökningarna jämfört med 44 procent för den stadsdelsnämnd som har lägst andel bifall. Förvaltningen vill med anledning av det tydliggöra att merparten av de 56 procent som inte fick bifall på sin ansökan fick den beviljad i någon omfattning, om än inte exakt med det antal timmar som de ansökt om.

Stockholms stads organisation, med ett decentraliserat beslutsfattande till elva stadsdelsnämnder, kan i högre grad innebära att olika bedömningar görs än i en mindre kommun. En centraliserad handläggning av en insats skulle kunna bidra till ökad likställighet i just den insatsen eftersom det skulle innebära att de ansökningar som inkommer till staden skulle behandlas av färre personer på en och samma förvaltning. Förvaltningen vill dock tydliggöra att frågan om likställighet i tillgång till insatser för personer med funktionsnedsättning inte enbart rör insatserna ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson utan samtliga insatser som beviljas till personer med funktionsnedsättning. Det är inte enbart beslut om ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson som riskerar bli olika beroende på vilken stadsdelsnämnd som beslutar i frågan.

Förvaltningen är enig med motionärerna om att likställigheten i handläggningen i Stockholms stad behöver prioriteras, det gäller dock samtliga insatser som beviljas till personer med funktionsnedsättning. Ett införande av centraliserad handläggning

av en eller flera insatser inom verksamhetsområdet skulle dock innebära en omfattande organisationsförändring i staden. Det skulle också innebära att många personer skulle behöva få sina ansökningar behandlade av två olika förvaltningar eftersom det är vanligt förekommande att personer med funktionsnedsättning har en kombination av flera olika insatser beviljade samtidigt. Det resultat som presenterats från statistikinsamlingen under 2023 kan inte anses utgöra tillräckligt underlag för att genomföra en sådan förändring som motionärerna föreslår. Resultatet kan dock utgöra ett underlag för det fortsatta arbetet med att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser. Arbetet med likställighet behöver ständigt hållas aktivt, det gäller samtliga insatser som ges till personer med funktionsnedsättning. Det bör enligt förvaltningen även fortsatt göras genom utbildning, riktlinjer, anvisningar och fortsatta diskussioner i chefsnätverk.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om att centralisera handläggningen av ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-09-11
Maria Karlsson, Bitr. avdelningschef	2024-09-11